

Analiza stylu gry przeciwników

Artur Wasiak

Spis treści

1	Wstęp	5
2	Koncepcja pracy	7
2.1	Wprowadzenie	7
2.2	Zadania	7
3	Zagadnienia do analizy	8
3.1	Ogólny styl licytacji	8
3.2	Licytacja w konkretnych sytuacjach	8
3.3	Wist	9
4	Sformułowanie pytań	10
5	Przykłady	11
5.1	„Na tych szaleńców”	11
5.2	Nie uciekną	11
5.3	Szlem bez damy atu	12
6	Podsumowanie	14

1 Wstęp

Analiza stylu gry przeciwników wydaje się niedocenianym elementem przygotowań brydżystów do występu w długim meczu. Oczywiście zawodnicy z pomocą kapitana lub coacha przeglądają kartę konwencyjną przyszłych przeciwników, ustalają obronę przeciwko nietypowym sekwencjom, w miarę możliwości starają się jak najlepiej zrozumieć, jakimi „narzędziami” rywale będą ich atakować. Jednocześnie zwykle zwraca się w niedostatecznym stopniu uwagę na możliwości płynące ze znajomości nie tylko ustaleń, ale też przyzwyczajęń licytacyjnych oraz wistowych przyszłych oponentów.

Tymczasem lepsza znajomość stylu gry przeciwników pozwala wyciągać dalej idące i bardziej trafne wnioski z ich odzywek i zagrań. Ta obserwacja wydaje się oczywista, ale w niniejszej pracy pojawią się dowody w postaci rozdań, w których tego typu wiedza przydała się w praktyce.

Wykorzystywanie rozbudowanych statystyk jest od dawna praktykowane w wielu sportach. Kibice siatkówki przed telewizorami mogą zobaczyć różne podsumowania, np. procentową skuteczność ataku poszczególnych drużyn lub nawet poszczególnych zawodników. Niektórzy lubią oglądać takie zestawienia, ale tylko ci znający się trochę na rzeczy mają świadomość, że z punktu widzenia trenera bardziej istotne są informacje szczegółowe, dotyczące konkretnych sytuacji na boisku, a takich danych nie pokazuje się w telewizyjnych transmisjach. *Dla drużyn grających na wysokim poziomie istotne są raczej szczegóły, do poszczególnych sytuacji na boisku, na przykład kiedy libero musi rozgrywać, jak często rozgrywa za plecy?* – to przykład podany przez statystyka siatkarskiego Alfredo Martilottiego w wywiadzie dostępnym w internecie (<http://www.blokaut.net/aktualnosc/834>).

Przejdźmy bliżej brydża, czyli do sportów umysłowych. Jedną z metod treningu szachowego jest *przygotowanie pod przeciwnika*, tzn. analiza partii rozegranych wcześniej przez konkretnego rywala. *Każdy mistrz szachowy wypracowuje własny styl gry, który odpowiada jego charakterowi* – jak powiedział czechosłowacki szachista z początku XX wieku Richard Réti. Poznanie stylu przeciwnika przed grą zwiększa nieco szanse, by go pokonać.

Z kolei w pokerze znajomość stylu gry przeciwnika jest jednym z podstawowych wymagań skutecznej gry. Programy służące do umieszczania rozegranych rozdań w bazie danych i przedstawiania podsumowań na bieżąco na podstawie tej bazy cieszą się ogromną popularnością. Nic dziwnego, ponieważ ta gra charakteryzuje się dużą liczbą rozgrywanych rozdań i w związku z tym trudno poradzić sobie z analizą bez pomocy specjalistycznego oprogramowania.

W brydżu kompleksowe analizy stylu nie są tak znane. Co prawda niektó-

rzy trenerzy mają notatki o zawodnikach z różnych krajów zapisane w grubych zeszytach, ale jednak narzuca się pomysł zastosowania wspomaganie komputerowego. Można się spodziewać, że w najbliższych latach takie podejście znacznie zyska na popularności.

2 Koncepcja pracy

2.1 Wprowadzenie

W nowym Zarządzie Głównym PZBS (kadencji 2012-16) Marek Wójcicki objął funkcję przewodniczącego Kapitanatu Sportowego. Jednym z kierunków pracy jego zespołu będzie opracowanie metod przygotowania do zawodów międzynarodowych przy użyciu danych na temat stylu gry zawodników innych liczących się drużyn.

2.2 Zadania

W ramach omówionego wyżej planu można wyodrębnić kilka zadań. Oto one:

1. Przygotowanie dużej bazy rozdań rozegranych przez interesujących nas zawodników zagranicznych. Od kilku lat zajmuje się tym kol. Piotr Łopusiewicz, który prawdopodobnie nie spodziewał się, że efekty jego pracy zostaną niedługo wykorzystane przez Pion Szkoleniowy ZG PZBS.
2. Określenie ważnych zagadnień, które będą brane pod uwagę. Tutaj jest potrzebna burza mózgów z udziałem czołowych polskich brydżystów.
3. Sformułowanie tych zagadnień w formie dostosowanej do analizy komputerowej. Zadanie na pierwszy rzut oka mało skomplikowane, choć może się okazać dość pracochłonne.

3 Zagadnienia do analizy

Zbierając dane na temat stylu przeciwników, należy wziąć pod uwagę kwestie, które podzieliłem w narzucający się sposób na trzy grupy: ogólny styl licytacji, licytacja w konkretnych sytuacjach, wist.

3.1 Ogólny styl licytacji

1. **Tendencja do licytowania końcówek i szlemików.** Można na przykład policzyć, jak często para wygrywa zapowiedziane kontrakty, z podziałem na końcówki (osobno 3BA, 4 w starszy, 5 w młodszy) i szlemiki (w tym przypadku podział nie wydaje się konieczny). Innym podejściem jest uwzględnienie niedolicytowanych kontraktów, np. zapisów 150 za 1BA czy 480 za 4♥, ale w ten sposób dane mogą zostać zaburzone przez nadróbki wynikające z obniżonej koncentracji wistujących, które nie zostałyby wypuszczone, gdyby rozgrywano wyższy kontrakt.
2. **Tendencja do kontrowania.** Jakimi wynikami kończą się kontrakty skontrolowane przez badaną parę? Można przy tym rozważyć usunięcie z obliczeń kontraktów licytowanych w obronie, ale trudno byłoby sformułować odpowiednie zapytanie do bazy danych.

3.2 Licytacja w konkretnych sytuacjach

Pytania z tej grupy nie muszą dotyczyć pary. Czasem zdarza się, że pomiędzy partnerami jest wyraźna różnica stylu w którymś z wymienionych niżej punktów.

1. **Otwarcia na wysokości jednego (pierwsza i druga ręka).** Jaka jest minimalna siła w zależności od nadwyżek układowych?
2. **Otwarcia na wysokości jednego (trzecia ręka).** Siła, jakość koloru, tendencja do otwierania z czwórek.
3. **Otwarcie 1BA.** Siła, odstępstwa układowe (sześciokarty, układy 5-4, singletony).
4. **Otwarcia blokujące – z podziałem na poszczególne pozycje.** Jakość koloru. Długość koloru (to szczególnie istotne w przypadku otwarć trzeciejęcznych – np. czy zdarzają się skoki na poziom trzech z pięciokartu).
5. **Podtrzymanie licytacji po otwarciu partnera.** Minimalna siła – z podziałem na one over one, 1BA z fitem (minipodniesienie), 1BA bez fitu.

6. **Kontra wywoławcza.** Siła, liczba kart w pozostałych kolorach (starszych, młodszych). Oddzielnie przed pasem partnera i po pasie.
7. **Wejście bez przeskoku po otwarciu przeciwnika.** Jakość i długość koloru, siła. Oddzielnie dla wejść na poziomie jednego i dwóch. Można też wydzielić wejścia po pasie partnera.

3.3 Wist

Ograniczymy się tu do analizy pierwszego wistu.

1. **Pierwszy wist na kontrakt beztutowy.** Mniej ciekawa część, bo w tym przypadku wist pada zwykle w najdłuższy kolor. Można zastanowić się nad przeanalizowaniem wistów w szczególnych sytuacjach, np. po wejściu partnera do licytacji (czy wist w kolor partnera pada często nawet z singla?).
2. **Pierwszy wist na kontrakt kolorowy.** Jak często z blotek, spod figur, z krótkości.

4 Sformułowanie pytań

Mając listę zagadnień podobną do przedstawionej w poprzednim rozdziale, należy przystąpić do sformułowania konkretnych pytań. Łatwo przy tym popełnić jeden z dwóch błędów.

Po pierwsze, trzeba uważać na stopień szczegółowości. Przy dużej bazie rozdań rozważanie bardzo szczegółowych pytań ma sens, jednak jeśli mamy za mało danych, wyniki mogą okazać się przypadkowe. Niezależnie od wielkości bazy ogólne pytania powinny się w niej znaleźć, nawet gdy odpowiedzi na nie wynikają z odpowiedzi na pytania szczegółowe. Chodzi o to, żeby podstawowe informacje były dostępne już na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzania dodatkowych, nawet prostych, obliczeń.

Po drugie, może się wydawać, że naturalną drogą do oceny, z czym zawodnik wchodzi do licytacji na poziomie jednego, jest rozpatrzenie wszystkich rąk, z którymi zawodnik wszedł na poziomie jednego. Tymczasem w ten sposób otrzymujemy inne informacje niż byśmy chcieli. Wynik dotyczący średniej siły czy średniej jakości koloru jest zawyżony przez ręce, z którymi każdy wszedłby do licytacji. Na przykład zawodnik, któremu więcej razy przyszło 16 punktów z kolorem AKDWx, może być przez to postrzegany jako bardziej solidny. Ten problem staje się nieistotny, jeśli dysponujemy dużą liczbą rozdań. W przeciwnym razie musimy rozwiązać go w jakiś inny sposób. Najprostszą (choć wcale nie bardzo prostą) drogą jest rozpatrywanie rąk granicznych i obserwacja, z jakimi zawodnik licytuje, a z jakimi pasuje. Nieprecyzyjne pojęcie *ręka graniczna* kryje za sobą trudności w opracowywaniu danych.

5 Przykłady

Przykłady zebrane w tym rozdziale dotyczą wniosków dotyczących gry bezpośrednich przeciwników. Może się też jednak zdarzyć, że ważną przesłanką będzie znajomość zawodnika, grającego z naszymi kartami przy drugim stole.

5.1 „Na tych szaleńców”

Zacznijmy od przykładu, który można traktować jako anegdotę, ale jednak ma pewną wartość merytoryczną w omawianej tematyce.

W ważnym meczu polskich rozgrywek kadrowych w latach osiemdziesiątych Michał Kwiecień i Marek Wójcicki doszli w licytacji dwustronnej do napiętego kontraktu 6♥, który ze względu na niekorzystny podział atutów zakończył się wpadką bez trzech, ale bez kontry. Na drugim stole grano 4♥ z kontrą bez dwóch, więc szlemik przyniósł niespodziewany zysk.

Od tej pory pary Russyan-Szurig i Klukowski-Moszczyński przyjęły ustalenie, że przeciwko Kwietniowi i Wójcickiemu nie stosują *kontry Lightnera*, ponieważ przeciwko tak optymistycznemu stylowi licytacji bardziej opłaca się zwykła kontra karna. Druga ze wspomnianych par używała sformułowania „*Na tych szaleńców nie gramy kontry Lightnera*”.

5.2 Nie uciekną

Rozdanie z polskiej ekstraklasy. Sezon 2011/12, runda 15.

Rozdanie 11 (S/-)	♠ DW1063	
	♥ AW1087	
	♦ 8	
	♣ 72	
♠ A4		♠ K9872
♥ 653		♥ 9
♦ ADW6		♦ 94
♣ D1098		♣ AK543
	♠ 5	
	♥ KD42	
	♦ K107532	
	♣ W6	

W	N	E	S
Martens	Wójcicki	Filipowicz	Pazur
			1♥
pas	4♥	4♠	pas
pas	?		

Otwarcie 1♥(z systemu *Nail*) oznaczało kolor 4+ w sile 10-14 (jeśli tylko czterokart, to układ nie zrównoważony). Nietypowy system stosowany przez parę **NS** spowodował, że przeciwnicy musieli podejmować decyzję na wysokim szczeblu.

Po 4♠ Marek Wójcicki stanął przed problemem: pas („cichy pogrzeb”) czy kontra. Zdecydował się na kontrę, ponieważ na podstawie własnej oceny stylu gry przeciwników stwierdził, że *prędzej „odwiną” niż się poprawią*. Rzeczywiście 4♠x stało się kontraktem ostatecznym, ale zapis bez kontry też byłby dobry (na drugim stole wygrano 5♣x, a 800 za 4♠x było jedynym zapisem po stronie **NS** spośród wszystkich szesnastu).

Ten aspekt stylu przeciwników nie został uwzględniony na liście zagadnień, ponieważ trudno nawet go nazwać (pewność siebie? konsekwencja?), a co dopiero sformułować odpowiednie precyzyjne zapytanie.

5.3 Szlem bez damy atu

Rozdanie z finałowego meczu turnieju Rosenblum (Filadelfia 2010).

W/obie	♠ DW42	
	♥ 83	
	♦ D8765	
	♣ 98	
♠ K8		♠ A63
♥ A107654		♥ KW
♦ W9		♦ AK42
♣ A75		♣ K432
	♠ 10975	
	♥ D92	
	♦ 103	
	♣ DW106	

W	N	E	S
Moss	Rodwell	Gitelman	Meckstroth
1♥	pas	2BA	pas
3♥	pas	3♠	pas
4♥	pas	4BA	pas
5♥	pas	5♠	pas
5BA	pas	7♥	pas
pas	pas		

Para Gitelman-Moss zaliczyła 7♥ mimo braku ♥D, ponieważ wiedzieli o przeciwnikach, że często wistują w atut na szlemy. Zatem wist z białek kierowych był prawdopodobny, natomiast atak w inny kolor stanowiłby poważną przesłankę, że ♥D znajduje się w ręce Rodwella.

6 Podsumowanie

Przedstawione przykłady pokazują, że warto poświęcić nieco pracy przed grą w celu lepszego poznania rywali. Uzyskana w ten sposób wiedza nie przyniesie raczej dużej liczby impów, ale może przechylić szalę na naszą korzyść w wyrównanym długim meczu, a przecież takie zdarzają się dość często.